

Betesbloggen 4 juni 2023 - HKScan

Tyvärr har det hittills blivit ett väldigt dåligt år för både bete och ensilageskörden. För de flesta i södra Sverige varierar förstaskörden mellan 30-50 % av normalskörd. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det trots allt är 3-4 månader kvar av växtsäsongen. Även om det ser mörkt ut nu så finns det fortfarande goda möjligheter, när regnet väl kommer, för en totalt sett normal avkastning på både slåttervallar och beten.

Betestillväxt under perioden 4 juni-18 juni

Det ut att bli ytterligare en 14-dagars period med låg betestillväxt. Vi får fortsatt samma vädertyp med kall luft, varm sol, kalla nätter, låg nederbörd och kall jord. Det finns fortfarande rätt mycket markfukt kvar i nedre delen av matjorden men den är svår att nå för växterna. Nästan all växtnäring är också kvar i marken, men den behöver också vatten för att kunna tas upp av växterna. Det här gör sammanlagt att det ändå blir en viss betestillväxt på de flesta jordar på cirka 5-8 kg ts per dag och hektar. Om man har 100 aprillammande tackor behöver man använda cirka 35-40 hektar för att producera bra bete till flocken i juni månad.

Betet under april och maj

Betessäsongen har hittills varit väldigt arbetsintensiv för de flesta. Man har ständigt behövt flytta djuren mellan olika skiften. Även om betesmängden varit under det optimala för tackorna har beteskvaliteten pga den hårda avbetningen varit hög till mycket hög. Tackor trivs bättre och mjölkar ofta bättre på spädare och kortare bete än man tror. Problemet man skjuter framför sig är de tappar mer i vikt än man önskar.

Det andra positiva faktorn med årets säsong är att de flesta naturbetesmarker är mycket väl avbetade. Ett normalt år kan vi gå in i juni med en situation där 30-50 % av naturbetesmarken är förväxta. Vilket i praktiken gör att all lammstillväxt under sommaren måste ske på återväxtbetet. Ofta tar det till slutet av augusti innan naturbetesmarken ger ett bra bete igen. I år är det en helt annan situation. Kommer det bara rejält med regn kan vi få en period med spätt, fint bete av kraftfoderkvalitet på naturbetesmarken under ytterligare 4-6 veckor av säsongen. Att betet just nu ser torrt och visset ut innebär inte att betet är dött, utan bara att det gått in i en viloperiod för att kunna växa bättre när väl dagstemperatur och nederbörd blir gynnsamma för tillväxt. Det är viktigt att beta så hårt man kan i dagsläget, så att växterna kan producera ett spätt bete när väl regnet kommer.

Tredje fördelen är att trycket från parasiter är väldigt lågt i och med de torra betena. Parasiterna trivs om det är fuktigt och en jämn hög temperatur. Så just nu behöver du inte just nu bekymra dig om den biten eller lägga jobb på många träckprov.

Prioritera lammen

Som alltid när det är besvärliga betesförhållanden är det viktigaste att prioritera de växande lammen. De måste vara i så bra tillväxt och kondition som möjligt. Ska ekonomin gå runt i lammproduktionen i år måste lammen kunna utnyttja betet maximalt när regnet väl kommer. Att tackorna fått dåligt hull under våren är tråkigt, men man har lång tid på sig att förbättra tackornas hull innan betäckning. För lammen är det viktigt att hålla uppe tillväxten kring 300 gram/dag. Faller tillväxten ner till 200 gram/dag kommer den att stanna där för resten av lammens liv. Lammen behöver växa i konstant tempo. Foderautomat på betet är ett bra verktyg för att hålla konstant tillväxt runt 300 g/dag på lammen. Foderautomaten är också en utmärkt indirekt mätning av lammens foderintag på betet och ett bra sätt att minska stressen på tackorna under svåra förhållanden.

Naturbete med särskilda värden. Betat av sintackor i 3 veckor och sedan fritt från djur i 3 veckor.

Närbild naturbetet till vänster, det finns grönt spätt återväxtgräs, om än något glest så är det av superkvalitet.

Väg lammen

Är man orolig för hur djuren klarat den besvärliga våren är det bra att väga djuren 45-50 dagar efter lamning. Att väga lammen vid 45 dagars ålder, när tackans mjölkproduktion minskar snabbt, ger en bra vägledning för planeringen av resten av uppfödningen. Lammen kommer inte att växa bättre än de gjort under den här perioden. Vilka lamm har inte klarat sig så bra? Det är nu, inte under hösten, man måste åtgärda de 5-10 % av lammen som inte funkat under laktationen. Speciellt i år kanske det är bättre att ha dom i en grupp med fri kraftfodertillgång separat på bete, istället för att de sprider sjukdomar och parasiter till de övriga i gruppen?

Avvänjning av lammen

I en situation med svår betesbrist, kan man ibland pröva att vänja av beteslammen tidigt, innan de uppnått 25 kg. I praktiken är det dock svårt att få bra resultat på tidig avvänjning på bete, eftersom lammen inte är idisslare än. De blir helt beroende av att bara äta baljväxter och örter på betet som inte behöver idisslas på samma sätt. Men även då är det svårt att komma upp på högre tillväxt än 200-250 gram/dag. Alternativt kan man ge dom fri tillgång på kraftfoder plus bete, men det blir dyrt. Det bästa är normalt att vänta med avvänjningen till 85-90 dagar för att så många lamm som möjligt skall ha kommit över 25 kg. Över 25 kilos vikt kan man sen räkna lammen som fullt utvecklade idisslare.

Förmedling av 90-dagars lamm

Hör av dig till din inköpare ifall du vill förmedla lamm vid avvänjning. Det är viktigt om du har ett slaktkontrakt med HKScan att du stämmer av med din Inköpare så vi är överens om förmedling istället för egen slutgödning och leverans. I nuläget har ingen uppköpare av slutgödningslamm backat utan bedömer att de kan få ihop foder så det räcker innan odlingssäsongen är slut.

Tänk på att:

- * Det ut att bli ytterligare en 14-dagars period med låg betestillväxt.
- * Om man har 100 aprillammande tackor behöver man använda cirka 35-40 hektar för att producera bra bete till flocken i juni månad.
- * Tackor trivs bättre och mjölkar ofta bättre på spädare och kortare bete än man tror.
- * Att betet just nu ser torrt och visset ut innebär inte att betet är dött, utan bara att det gått in i en viloperiod för att kunna växa bättre när väl dagstemperatur och nederbörd blir gynnsamma för tillväxt.

* Som alltid när det är besvärliga betesförhållanden är det viktigaste att prioritera de växande

lammen. De måste vara i så bra tillväxt och kondition som möjligt för att lammen kunna utnyttja betet maximalt när regnet väl kommer.

//Gunnar Danielsson och Elisabeth på HKScan